

Рис. 2. Запропоновані критерії відображення державної підтримки у статистичній звітності фермерських господарств

Отже, здійснивши оцінку відображення коштів державної підтримки у статистичній звітності, можна дійти висновку про відсутність чіткої та роздільної інформації щодо підтримки, що посилюється невідповідністю в методичному забезпеченні формування звітних даних в розрізі напрямів, обсягів, видів та форм державної підтримки фермерських господарств та потребує вирішення.

УДК 631.162:338.434 (043.3)

С.М. КІР'ЯН, *к.е.н., доцент,
кафедра обліку, аналізу і аудиту,
Європейський університет, м. Київ*

Н.І. КОВАЛЬ, *к.е.н., доцент,
кафедра обліку та аналізу,
Вінницький національний аграрний університет, м. Вінниця*

РОЗВИТОК ОБЛІКУ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ В НАБЛИЖЕННІ ДО МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТИВ

Важливим завданням у процесі розвитку ринкової економіки України та її інтеграції до світового співтовариства є

модернізація та гармонізація вітчизняного бухгалтерського обліку відповідно до міжнародних стандартів. Формальним показником змін у цій сфері є об'єктивна, достовірна та порівнювана фінансова звітність. Завдяки спільним зусиллям розвинутих країн поступово створюється уніфікована система бухгалтерського обліку. Тому МСФЗ на сьогодні є найперспективнішою системою обліку в напрямку масового застосування, введення та використання підприємствами різних розвинутих країн світу.

Розвиток світового господарства в останні десятиліття характеризується активізацією процесів глобалізації. Вступ України до СОТ став стимулюючим чинником нарощування іноземних інвестицій. Відповідно, об'єкт обліку фінансової діяльності набуває особливої ваги.

Фінансова діяльність є однією з важливих складових господарського механізму, вона охоплює процеси формування та використання фінансових ресурсів, спрямована на підтримання ефективності поточного функціонування підприємства, а також розробку і контроль реалізації стратегії розвитку. Необхідно розробляти і впроваджувати нові методи й технології здійснення стратегічної та поточної фінансової діяльності, що дозволяють підвищити конкурентоспроможність, прибутковість, стійкість і вартість сільськогосподарських підприємств.

Вивчення процесів та специфіки їх розвитку здійснювалось вченими Ф. Бутинцем, С. Головим, В. Жуком, М. Дем'яненком, П. Саблуком, М. Огійчуком, В. Сопко, В. Коцупатрим, Н. Малюгою, Н. Правдюк та ін. Ступінь розробки зазначеної проблематики можна визнати достатньо високим, але – зважаючи на швидкі зміни глобального економічного середовища та постійну трансформацію методів і технологій у сфері фінансової діяльності – питання вивчення характеру впливу середовища на фінансову діяльність та її облікове відображення, залишається актуальним.

Разом з тим, найближчим часом для України необхідно вирішити низку питань, які мають поєднати поглиблення участі в міжнародному ринку капіталу з завданнями забезпечення

конкуреноспроможності національної економіки. За цих умов виникає необхідність уніфікації облікового відображення господарських процесів.

Праці більшості вітчизняних вчених присвячені вивченню та опрацюванню методології й організації бухгалтерського обліку в аспекті поточного управління фінансовою діяльністю. Актуальні питання формування інформаційного підґрунтя для стратегічного управління, аналізу та планування і контролю фінансової діяльності аграрних підприємств поки що не стали об'єктом наукових досліджень. У працях зарубіжних авторів цей напрямок бухгалтерського обліку розглядається в контексті «стратегічного обліку» або «стратегічного управлінського обліку», що породжує певні наукові дискусії.

Обґрунтування концептуальних положень, методології, методики та організації обліку фінансової діяльності на рівні підприємства, що ґрунтуються на вітчизняних і міжнародних стандартах бухгалтерського обліку, включають побудову теоретичних моделей обліку, аналізу та інформаційного забезпечення, передбачають шляхи їх реалізації на практиці.

Згідно визначення МСБО 7 Звіт про рух грошових коштів (п.6), фінансова діяльність - діяльність, що спричиняє зміни розміру та складу вкладеного капіталу та запозичень суб'єкта господарювання.

Дослідження сучасного стану обліку фінансової діяльності впирається в її аналітичну оцінку для аграрних підприємств. Ефективність фінансової діяльності залежить від своєчасного надходження і використання ресурсів, а в умовах ринкової економіки, по суті визначається забезпеченістю фінансовими ресурсами. Отже, облікове і контрольне забезпечення фінансової діяльності аграрних підприємств лежить в площині структуризації фінансових доходів і витрат, гармонізації їх складу з міжнародними стандартами і контролю, а також урахування специфіки діяльності підприємств.

Стан обліку та методика формування доходів і витрат фінансової діяльності свідчать про те, що вже з переліку операцій фінансової діяльності та субрахунків, на яких вони

обліковуються виникають питання про те, які операції з інвестування, фінансових інвестицій, доходів від участі в капіталі, фінансових операцій належать до фінансової діяльності. У методичних підходах щодо оцінки фінансової діяльності аграрних підприємств, необхідно враховувати системоутворюючі чинники потреби у фінансових ресурсах і пріоритети їх залучення, що підвищує обґрунтованість управлінських рішень. Окрім того, методичні засади відображення операцій фінансової діяльності у бухгалтерському обліку мають відобразитись шляхом поглиблення аналітичного обліку процесу формування резервів на здійснення такої діяльності із залученням рахунків капіталу, резервів та фінансових результатів.

Щодо здійснення фінансових витрат, то відображення в бухгалтерському та фрагментарно податковому обліку фінансових витрат має відбуватись згідно вимог П(С)БО 31 щодо капіталізації. Ситуація з витратами на відсотки аналогічна, що й при витратах на капітальний ремонт, які в податковому обліку в межах ліміту включались до складу валових витрат, а в бухгалтерському – збільшували вартість об'єктів основних засобів. Станом на 01.04.2011 р. вимога щодо прирівнювання балансової вартості основних засобів в податковому обліку до бухгалтерського є обов'язковою для виконання.

Залишається дискусійним питання про співвідношення понять “облік фінансової діяльності” і “облік фінансових операцій”. Облік фінансової діяльності, на нашу думку, необхідно розглядати як сукупність взаємопов'язаних і таких, що виконуються в певній послідовності, організаційних, логічних, розрахункових операцій і процедур формування інформації про фінансові витрати і доходи. В цьому обліковому процесі можна виділити дві стадії: 1) операції з власним капіталом; 2) групування і систематизація інформації з позичками.

Важливим моментом при організації обліку витрат є вибір об'єктів обліку. В роботі уточнено визначення об'єкту обліку витрат і доходів фінансової діяльності, наведене в П(С)БО 16. Для задоволення потреб управління фінансовою діяльністю необхідні різні групування витрат, а відповідно, і різні об'єкти

обліку. Враховуючи особливості аграрних підприємств, уточнено номенклатуру об'єктів обліку витрат та доходів і операцій за ними.

При обґрунтуванні облікового супроводження управлінських рішень щодо фінансової діяльності необхідно враховувати загальну стратегію суб'єктів господарювання, а також конкретний ієрархічний рівень управління, оскільки варіативність стратегії конкретного підприємства залежить від розвитку галузі та рівня диверсифікації підприємства. Цільове спрямування бухгалтерського обліку на оперативне інформаційне забезпечення системи управління передбачає необхідність урахування взаємозв'язку внутрішніх і зовнішніх процесів при здійсненні господарської діяльності.

На практиці фінансова діяльність найбільше набуває рис інвестування. Оскільки ціль об'єкта інвестування - підвищення інвестиційної привабливості та залучення максимально можливого обсягу інвестицій, то формування інвестиційної привабливості є актуальною проблемою. На думку дослідників [1-4], в процесі глобалізації виробництва, розробка інвестиційної стратегії є необхідною для всіх підприємств.

У 2011р. суб'єктами господарювання за рахунок усіх джерел фінансування у сільське господарство, мисливство, лісове господарство вкладено 18,2 млрд. грн. інвестицій в основний капітал, що на 32,0% більше, ніж у 2010р. Питома вага інвестицій у зазначені види економічної діяльності становить 7,7% від загальнодержавного обсягу інвестицій в основний капітал (у 2010р. - 7,2%). За рахунок коштів державного бюджету освоєно 317 млн. грн., що становить 1,7% інвестицій в основний капітал у цей вид діяльності.

На даний час визнано, що розробка інвестиційної стратегії підприємства є складним завданням, яке включає в себе різні етапи: оцінка стану діючої загальної, функціональної та інвестиційної стратегії; дослідження факторів зовнішнього інвестиційного середовища і кон'юнктури інвестиційного ринку; аналіз стратегічних альтернатив та вибір напрямів і форми інвестиційної діяльності; формування інвестиційної політики за основними

аспектами інвестиційної діяльності; розробка системи організаційно-технічних заходів щодо забезпечення реалізації інвестиційної стратегії; оцінка результатів розробленої інвестиційної стратегії.

Дослідниками визнано, що в даний час у сільському господарстві складається специфічний тип розширеного відтворення, що характеризується переважанням спрощених технологій, нестійкістю основних фінансових і виробничих параметрів, посилилася залежність сільського господарства від погодних умов, явно не вистачає фінансових ресурсів навіть на просте відтворення.

Зміст фінансування (управління фінансами) полягає у виробленні управлінських рішень щодо найефективнішого використання фінансового механізму для досягнення тактичних і стратегічних завдань підприємства. Основні цілі діяльності фінансового менеджменту можна розглядати в рамках класичного управлінського трикутника цілей: пряме фінансування, управління капіталом, управління грошовими потоками. На практиці це реалізується через забезпечення стабільної ліквідності (платоспроможності); максимізації рентабельності (як власного так і сукупного капіталу); мінімізації ризиків.

Список використаних джерел

1. Голов С.Ф. Парадигма конкурентоспроможного обліку / С.Ф. Голов // Школа професійного бухгалтера. - 2006. - № 11(71). - С.9-11.
2. Гриньова В.М., Коюда В.О., Лепейко Г.Х., Коюда О.Л. Проблеми розвитку інвестиційної діяльності: [монографія] / За заг. ред. В.М. Гриньової. - Х.: ХДЕУ, 2002. – 464 с.
3. Кисіль О.В. Механізм розробки інвестиційної стратегії підприємства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://intkonf.org/kisil-o-v-mehanizm-rozrobki-investitsiynoyi-strategiyi-pidpriemstva/>.
4. Садовська І.Б. Управлінський облік фінансової діяльності аграрних підприємств [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/portal/soc.../18.pdf.